

*Каранузова Н. Д.,
кандидат педагогічних наук, професор,
Полтавський національний педагогічний
університет імені В. Г. Короленка,
м. Полтава*

УМОВИ ФОРМУВАННЯ МАЙБУТНЬОГО ВЧИТЕЛЯ-ГУМАНІСТА ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ

В системі сприйняття вчителя-гуманіста початкової школи значущим є: глибоке знання змісту всіх предметів та особливостей їх побудови, нормативних документів, якими він має керуватися у своїй роботі; методів, прийомів, форм та засобів організації навчання у відповідності з особливостями (типом) навчального предмета; знання вимог до результатів навчання молодших школярів, до їх усного і писемного мовлення та критеріїв оцінювання знань, умінь та навичок учнів; володіння знаннями про психофізіологічні особливості молодших школярів; вміння реалізовувати цілі і завдання навчання; здійснення самоаналізу власної діяльності.

Окрім означених якостей, для успішного навчання та розвитку учнів, гуманний вчитель повинен розуміти учня, його психіку, поведінку, мати оптимістичне ставлення до його навчальних можливостей. Гуманістична спрямованість діяльності вчителя передбачає готовність до створення такого освітнього середовища, в якому найбільш яскраво проявляється внутрішня сутність кожної дитини.

Саме тому, у професійній підготовці майбутнього вчителя початкової школи важливе місце має займати розвиток особистісних якостей студента, формування переконання у необхідності гуманізації навчально-виховного процесу в сучасній школі.

По-перше, мета освітнього процесу, у якому формується особистість майбутнього вчителя початкової школи, має бути спрямована на розвиток самоактуалізованої особистості студента, який прагне до максимальної реалізації своїх можливостей, здатної на свідомий вибір у різних педагогічних ситуаціях, а основними рисами цього процесу є: довіра між викладачем та студентом, організація навчання з позиції інтересу майбутнього фахівця, висока культура спілкування, спрямованість на активність дій студентів, бачення перспектив розвитку.

По-друге, для становлення вчителя-гуманіста, побудови ним на практиці гуманістично орієнтованої навчально-виховної діяльності актуальним є: вивчення ідей гуманізації освіти, збагачення педагогічної свідомості творчими доробками педагогів-класиків (В. Сухомлинським, Я. Корчаком, Ш. Амонашвілі, К. Ушинським та ін.), усвідомлення сутності гуманістичного підходу до особистості дитини, усвідомлення принципів особистісно зорієнтованого навчання; напрацювання педагогічних прийомів та методів втілення гуманної педагогіки у практику педагогічної діяльності; володіння вміннями зі створення матеріально-технічних умов для функціонування навчально-виховного процесу початкової школи на засадах гуманізму.

По-третє, структура середовища існування та розвитку особистості майбутнього вчителя повинна включати три основні компоненти: соціальний (особистий приклад кожного, їх діяльність, досвід, поведінка, взаємовідносини тощо); інформаційний (правила внутрішнього розпорядку, традиції закладу освіти, інформаційні засоби, вимоги, побажання тощо); соматичний (умови навчання, проживання та побуту, ергономічні вимоги тощо).

Саме такий підхід допоможе майбутньому вчителю початкової школи краще пізнати індивідуальні особливості кожного учня і здійснити педагогічну підтримку у процесі спрямування його розвитку.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Типові освітні програми для закладів загальної середньої освіти 1-2 та 3-4 класи. – К. : Видавництво «Світоч», 2019. – 336 с.
2. Богатирьова Л. В. Гуманізація освітнього процесу в початковій школі // Л. В. Богатирьова. – Таврійський вісник освіти. – 2016. – № 3 (55). – С. 62-68.